

v. ministerstvo: Stremayr (za nauk in bogočastje), Banhans (za poljedelstvo) in Wagner (za deželno brambo), Hasner pa je prevzel ministersko predsedstvo.

V tem času so prirejali Slovenci tabore po raznih krajih slovenskih pokrajin. Zbralo se je na tisoče navdušenih Slovencev, ki so zahtevali enakopravnost in zedinjeno Slovenijo, to je združenje vseh slovenskih pokrajin v eno upravno kronovino.

Leta 1870. so izstopili iz državnega zbora Poljaki, Slovenci in sploh primorski poslanci. Ker pa cesar ni razpustil onih deželnih zborov, ki niso hoteli voliti poslancev v državni zbor, odstopilo je ministerstvo. Grof Potočki je sestavil mal. travna l. 1870. novo ministerstvo in prevzel zraven predsedstva tudi poljedelstvo, grof Taaffe notranje reči in deželno brambo, Tschabuschnigg pravosodje, nauk in bogočastje, Distler finance in Depretis trgovinsko ministerstvo. Distler je kmalu odstopil in mesto njega je postal minister baron Holzgethan. Petrino je postal minister za poljedelstvo, in za malo časa je prevzel baron Widmar deželno brambo. Koncem rožnika je postal Stremayr minister za nauk in bogočastje.

(Dalje prih.)

Kulturne slike s Kranjskega.

(Spisal Jos. Ciperle.)

17. Sámó (623—662).

Rešitelj Slovanov iz teh stisek je bil Sámó. Ni bil rodóm Slovan, ampak njegova zibel je tekla v sedanjem mestu Sensu na Francoskem. Baval se je s kupčijo, in prihajal je večkrat kupčevat med Čehé in Slovence. Tu seznanil se je z njihovimi običaji in željami. Videl je ob jednom tudi, kako kruto stiskajo Obri ta naroda. Posrečilo se mu je tudi, ju pregovoriti, da se združita, ter skupno odženeta Obre in se osvobodita te grozne muke. Res, vzdignejo se Čehi in Slovenci, njim na čelu Sámó, vržejo se na Obre, ter jih slavno premagajo. Hvaléžna ta naroda izvolita potem Sámá svojim kraljem.

Njegova oblast rastla je potem od dne do dne. Rod za rodóm družil se je njegovemu kraljestvu. Celo lužiski Srbi se mu pridružijo. Samovo kraljestvo razprostiralo se je od Baltiškega do Jadranskega morja.

Toda tako velikansko kraljestvo sredi Evrope ni bilo po volji frankovskega kralja Dagoberta I. Silno armado zbere, ter jo napoti proti Samu v treh oddelkih; kajti Dagobertu pridružili so se tudi Bavarci in Longobardi. Bojno polje raztegaló se je od Julskih Planin na Kranjskem do severne meje Češkega. — Longobardi primejo na jugu Slovence, toda ti jih srečno premagajo; Bavarci pa marširajo ob

Donavi proti središču Samove države; a glavna armada Dagobertova bliža se severni meji Češke zemlje, kjer jo pričakuje Samova vojska pri Vogastogradu. Najbrže se je imenoval ta kraj Togastograd, sedanji Tavs ali Domažlice na Češkem. Pripoveduje se, da je poslal Dagobert Samu svoje poslanca, ki so tirjali, naj se jim podadó Slovani, ker so božji psi, kajti oni (Franki) so božji hlapci. Ali Samo jim je odgovoril: „Ako smo mi psi, vi pa hlapci božji, vas bomo raztrgali, ker ne izpolnujete volje tega, čegar hlapci ste!“ — Po trodnevnem boji potem je bila Dagobertova armada premagana, ter je morala ubežati. — Tako so bili Čehi in Slovenci rešeni tudi tega sovražnika.

V miru je potem vladal Samo v svojem kraljestvu. Ni ga bilo več sosednega vladarja, ki bi si bil upal napovedati mu vojne. Imel je baje z dvanajsterimi slovanskimi ženami 22 sinov in 25 hčera. Po njegovi smrti pa razpade ta velikanska država Samova, in zopet živé Čehi in Slovenci vsak za se. Slovenci si volijo zopet kneze iz svojega rodu.

Ebenhoch-Dipaulijev šolski predlog.

Ze v zadnji številki našega lista smo omenili, da se bode stara pesem o „brezverski šoli“ kmalu zopet začela. In res, nismo se motili. Klerikalci se še niti dobro usedli niso v novi zbornici, že so prišli s svojim šolskim predlogom pred zbornico. Na prvi pogled je predlog sam na sebi pohleven, jedro mu je pa za slovenske razmere nezdravo; zato bi bil, če bi se vsprejel, nesreča posebno za Slovence. Slovenci nikakor ne moremo biti zato, da bi deželni zbori dobili večjo moč na šole, ker s tem bi razven Kranjske po vsih drugih slovenskih kronovinah zgubili ne le pri narodnostih, temveč tudi pri verski vzgoji. Zato pričakujemo od naših poslancev, kojim je na srcu razvoj slovenske narodnosti v naših sosednjih kronovinah, da takega predloga ne morejo in ne smejo podpirati. Učiteljstvo pa, ki teži po poddržavljenji ljudske šole, še celo ne more biti za podeželenje šole, ker nas skušnja uči, da od klerikalnih deželnih zastopov ne moremo nič dobrega pričakovati. Predlog, o kojem bomo ob priliki še kaj več izpregovorili, se glasi:

Načrt premembí šolskega zakona z dné 14. vel. travna 1869. l.:

Člen I. Naslednji paragrafi zakona z dné 14. vel. travna 1869. l., naj se v prihodnje glase:

§ 1. Ljudska šola ima namen, vzgajati otroke нравno po naukih njih vere, razvijati njih duševno delavnost, jim dajati za njih napredovanje in daljno izomiko za življenje potrebno znanje in izurjenost ter ustvariti temelj za vzgojo koristnih članov človeške družbe.